(ir P.G. ZAAIJER)

V A N D E R H E E M N. V. - D E N H A A G - N E D E R L A N D

Van afdeling
Public Relations

Getypt door
mej. v.d. Berg

Den Haag - Maanweg
9 juni 1964

Toespraak van Ir. P.G. Zaaijer, directeur Van der Heem N.V. bij de opening van de nieuwe fabriek in Sneek, 11 juni 1964.

Mijnheer de Commissaris der Koningin,
Mijne Heren Burgemeesters,
Mijnheer de Plv. Dir.-Generaal der Industrialisatie,
Dames en Heren,

Ik acht mij bevoorrecht u hier, namens het bestuur van Van der Heem, bij Van der Heem-Sneek welkom te mogen heten.
Het bestuur van Van der Heem stelt het op hoge prijs dat u, mijnheer de Commissaris, door uw aanwezigheid en uw bereidheid de openingsplechtigheid van deze fabriek te verrichten, reliëf aan dit feestelijk gebeuren heeft willen geven.
Ook u, mijnheer de Burgemeester, die ons vanaf het eerste begin steeds met raad en daad ter zijde heeft gestaan, moge ik wel in het bijzonder welkom heten.

Dames en Heren,

Een snelgroeiend bedrijf als Van der Heem is, ziet zich zo eens in de 3 à 5 jaar genoodzaakt beslissingen te nemen voor uitbreiding van haar fabricagefaciliteiten.

Vroeger, dit te verstaan als tot voor 5 à 10 jaar, stichtte men dan zo dichtmogelijk bij het moederbedrijf een nieuw gebouw, waarin de groeiende produktie ondergebracht werd, welk systeem door de geringe afstand tussen de bedrijven niet al te veel transport- en communicatieproblemen opriep.
Dat men wel eens onvoldoende personeel zou kunnen krijgen om deze gebouwen te vullen, was in het algemeen geen zware overweging waard.
Toen ruim drie jaar geleden besluiten genomen moesten worden over capaciteitsuitbreiding was er in het bijzonder in het Westen van het land wel een personeelsprobleem ontstaan.

Speciaal in Den Haag, waar ons moederbedrijf gevestigd is, heeft de naoorlogse ontwikkeling geleid tot een ernstige schaarste aan medewerkers op velerlei gebied. Zo heeft de aanzienlijke groei van het overheids- en semioverheidsapparaat, de overheid in het bijzonder ook op het gebied van het vrouwelijk personeel, tot een geduchte concurrent van de industrie gemaakt.

Onder deze omstandigheden is toen het besluit gevallen buiten Den Haag te gaan en aan een interne studiecommissie werd opgedragen de directie over de vestigingsplaats te adviseren.

Om een lang verhaal kort te maken, uit deze studie kwam als meest-aanbevelenswaardig de provincie Friesland met haar tweede stad Sneek tevoorschijn. De vestigingsplaats Sneek is dus welbewust gekozen, waarbij tal van factoren een rol gespeeld hebben. In de eerste plaats uiteraard de verwachting dat de vestiging in een aantal jaren zou kunnen uitgroeien tot een fabriek met ± 500 personeelsleden. Daarnaast speelden de mentaliteit van de bevolking, de gunstige ligging in de nog weinig geïndustrialiseerde Zuidwesthoek, de krachtige steun, die van het Gemeentebestuur werd ondervonden en ook nog enkele imponderabilia een rol bij de definitieve keuze.

Zo werd op 1 mei 1962 gestart in een door het Gemeentebestuur in recordtijd opgerichte industriehal met de fabricage van radio-deelmontages. Parallel hieraan werd begonnen met het ontwerp van deze fabriek en reeds in december 1961 werd de Rijksgoedkeuring voor de bouw ontvangen. Inmiddels was door zich in Den Haag wijzigende omstandigheden besloten de gehele radioproduktie naar Sneek over te brengen en in februari 1962 werd het eerste complete toestel afgeleverd. Hierdoor was het oorspronkelijke karakter van de fabriek Sneek - een toeleveringsbedrijf van Den Haag - totaal gewijzigd en werd het bedrijf Sneek een echte Radiofabriek.

In mei 1962 werd met het heien van de Nieuwbouw begonnen, doch door de langdurige en strenge winter van 1962/63 kon eerst in april 1963 met de eigenlijke bouw aangevangen worden en thans is het zover, Dames en Heren, dat de Nieuwbouw met een bezetting van bijna 200 personeelsleden betrokken kon worden en staan wij nu dan voor de officiële opening.

Drieënhalf jaar is een lange tijd en deze heeft voor Friesland en Sneek ook niet stilgestaan. Sommige van de overwegingen waarop Friesland en Sneek als vestigingsplaats werd gekozen, gelden vandaag niet meer. Ook Friesland kent nu haar personeelsproblemen en slechts die ondernemingen zullen hun personeelsbestand in stand kunnen houden en uit kunnen breiden, die het juiste sociale beleid weten te voeren.

Van het begin af aan heeft de bedrijfsleiding van Van der Heem-Sneek getracht een progressief beleid te voeren, goede in- en externe verhoudingen te scheppen, goede contacten te onderhouden met Overheid, erkende vakorganisaties en andere daarvoor in aanmerking komende instellingen op sociaal gebied. Dit beleid heeft tenslotte zijn bekroning gevonden in de eerste ondernemingsraad van Van der Heem-Sneek, die ik twee weken geleden in dit gebouw geïnstalleerd heb. In deze 3 jaar is enorm veel werk verricht, waarvan de last voor een groot gedeelte op de schouders van Ir. Peelen neergekomen is. De heer Peelen, die ik in 1960 opdracht gegeven heb, deze nederzetting op te richten en tevens daarvoor een fabriek voor 500 man te bouwen, heeft zich van deze taak op voortreffelijke wijze gekweten. Hij heeft in die tijd waarlijk een dubbele dagtaak verricht en de onderneming is hem voor zijn prestaties grote dank verschuldigd. Het spijt ons daarom zeer dat Ir. Peelen om redenen van persoonlijke aard verzocht heeft wederom een functie in Den Haag te mogen uitoefenen.

Wij zijn echter zo gelukkig geweest in eigen gelederen een opvolger te vinden, waarvan we vertrouwen dat hij het tot nog toe gevoerde beleid zal voortzetten.

Even een enkel gegeven over het gebouw. De beschikbare terrein-oppervlakte bedraagt 1,9 ha, waarvan nu ± 7.000 m^2 bebouwd is met een nuttig vloeroppervlak van ± 10.000 m^2 en omdat we ons hier nog in de oude Middelzee bevinden, staande op 521 palen van ± 16 meter lengte.
De bouw heeft zonder de grond, doch compleet met installaties zoals verwarming, licht, kracht, perslucht enz. ƒ 3,75 miljoen gekost, dat is dus ƒ 375,-- per m^2 bedrijfsoppervlakte, wat in het huidige tijdsgewricht een redelijk bedrag is.

Dit zijn alleen de nuchtere cijfers; ze zeggen niets over het uiterlijk en de woonbaarheid van dit gebouw.
Ik wil geen van beide aanprijzen; ieder oordele voor zichzelf. Maar ik wil wel zeggen, dat de tweede man, waaraan Van der Heem met betrekking tot Sneek grote dank verschuldigd is, de architect van dit gebouw is, de heer Goodijk. De heer Goodijk die eigenlijk geen ervaring in fabrieksbouw had, heeft in goede samenwerking met onze technici, kans gezien dit fraaie, doelmatige en niet te dure gebouw te ontwerpen, dat in het landschap niet detoneert, ja misschien wel een sieraad genoemd mag worden.

Een architect heeft dikwijls een ondankbare taak; hij timmert nu eenmaal aan de weg en staat aan velerlei kritiek bloot. Maar ik geloof, dat er slechts weinigen zullen zijn, die geen goede woorden voor deze schepping over hebben en ik geloof dat wij er de heer Goodijk hartelijk geluk mee mogen wensen.
Het is natuurlijk niet doenlijk om alle personen en ondernemingen die een bijdrage in de totstandkoming van dit gebouw geleverd hebben, te memoreren. Een uitzondering wil ik maken voor de hoofdaanneemster de N.V. Friso, die onder leiding van de heer Koster, deze bouw, gedeeltelijk onder moeilijke omstandigheden, tot stand bracht.

Grote steun hebben wij bij de oplossing van tal van problemen gehad van de Overheid, zowel van de zijde van het Ministerie van Economische Zaken, als van de procinciale en gemeentelijke autoriteiten en diensten.
Vooral deze laatste, de Gemeentelijke diensten, wil ik niet onvermeld laten, daar wij speciaal van de zijde van Gemeentewerken, vooral in de beginperiode grote steun hebben gehad. Ik wil hen in de figuur van Burgemeester Rasterhoff onze grote dank betuigen.

Ook wil ik niet onvermeld laten de welwillende aandacht die de Friese pers van meet af aan, aan dit project besteed heeft. De contacten met de pers zijn tot nu toe allerprettigst geweest en ik betuig de daarvoor verantwoordelijke heren graag mijn welgemeende dank.
Er blijven natuurlijk nog altijd dingen te wensen over, en nu ga ik het niet hebben over de wegaansluiting, maar ik ben overtuigd, dat ook deze zo spoedig mogelijk tot stand zullen komen.

U, mijnheer de Commissaris zijn wij grote dank verschuldigd, niet alleen voor de steun, die wij ondervonden hebben van de zijde der provinciale autoriteiten, maar ik wil nogmaals in het bijzonder uw **bereidheid memoreren de officiële opening te willen verrichten.**
Wij zien hierin een symptoom van de betekenis die het provinciaal bestuur aan deze vestiging hecht.

Dames en heren, ik wilde het hierbij laten. Ik hoop dat wij als organisatie kans zien voldoende werk naar Sneek te brengen en ik hoop dat Van der Heem-Sneek kans ziet de mensen te vinden om deze werkzaamheden te verrichten.
Ik heb 2 weken terug bij de installatie van de eerste O.R.-Sneek nog betoogd, dat een fraai gebouw **en een doelmatige inrichting alleen geen radiotoestellen voor** brengen. Daarvoor zijn mensen nodig en deze mensen moeten voldoening in hun werk kunnen vinden.

En dat laatste is alleen mogelijk als ze het gevoel hebben dat ze meetellen, dat over hun belangen gewaakt wordt en dat ze inspraak hebben in de gang van zaken.

Als de bedrijfsleiding dit goed voor ogen houdt, dan geloof ik dat voor deze onderneming de mensen gevonden kunnen worden, die voor de produktie nodig zijn en dat deze een produkt kunnen voortbrengen waarmee we op de wereldmarkt kunnen concurreren. Eerst dan is de bloei en de continuïteit van deze vestiging verzekerd.

- - -